

हि महिने नरः । ब्रह्मचारी जितक्रोधी समार्चन-
परः खग ! । संवत्सरान्तमाष्टाष्टा मङ्गलांश्च दिजो-
त्तमान् । भोजयित्वा वृत्ती ब्रूयात् प्रीयतां मे दि-
वाकरः । यच्च भक्तिवसायुक्तो मम लोकं च गच्छति ।
स च सातुक्तं लोकं भूयं मन्त्राप्रवाहरः । ये त्वादित्य-
दिने प्राप्ते आहं कुर्वन्ति मानवाः । सप्तजन्मानि ते
प्राप्ताः स्वर्गवन्ति विरोचताम् । वैराग्यसिद्धे वै प्राप्य
मम लोकं वृत्तान्ति ते । उपवासस्तु कुर्वन्ति ये त्वादित्य-
वृत्ते वृत्ता । जपन्ति तु महाभक्ततामोष्णितं वभते क-
ञ्चम् । विशेषादादित्यदिने जपमानो गच्छाधिपान् ।
बह्वरं महाभक्तं जपन् वैरोचनं पदम् ।

आदित्यव्रतव्रतं आदित्यपुं “आदित्यव्रतं नाम वधावच्छ-
द्वार्चनम् । तेषु नक्षत्रयोनोऽस्य पुराणज्ञाः प्रचक्षते ।
यदा हस्तेन सप्तस्यामादित्यस्य दिने भवेत् । सूर्यस्य वायु
संक्रान्तिं वा तिथिः सर्वकामिकी । उमापदेनरस्या-
शौमर्चयेत् सूर्यनामभिः । सूर्यांशं शिवविष्णुश्च उभयं
पूजयेत्ततः । उमापते रवेर्वापि न भेदः कश्चिद्विप्रते ।
यस्मात् तस्माच्च पञ्चेष्ट ! तदेष्टे यन्मुं समर्चयेत् इत्यादि ।
आदित्यनन्दादिव्रतं भविष्यपुं “हादक्षां हस्तमे वारो आ-
दित्यस्य महात्मनः । नन्दो भद्रस्तथा सौम्यः कामदः
पुत्रदक्षता । जयो जयन्तो विजय आदित्यानासुपास्वितः ।
हृदयो रोगहा चैव महारोगविनाशनम् । साकती-
कुसुमानोह चेतश्चन्दनसुतसम् । भूपं युग्मपुत्रोऽनेन
नेवेष्टां पूजयेत् त । दत्त्वा पूर्वास्तु विप्राय ततो भुञ्जीत
वाग्यतः” ।

आनन्दव्रतं मत्स्यपुं “चैत्रादिचतुरो मासान् जले कुञ्चोद-
वाचितम् । व्रतान्ते कश्चिन्नन्द्याक्षववस्त्रचमन्वितम् ।
तिष्ठपात्रं हिरण्यञ्च ब्रह्मकोशे महीयते । कस्यान्ते
भगतिर्नाम्ना आनन्दव्रतसुच्यते” ।

आनन्दपञ्चमीव्रतं भविष्यपुं “पञ्चमी दक्षिता राजन् !
नागानां नन्दवर्हिनी । पञ्चम्याः किल नागानां भवतो-
न्मुत्सवो महात् । वासुकिस्तथाचैव वासियो मणिम-
द्रवः । धृतराष्ट्रश्चैरावतः कर्कोटकधनञ्जयो । एते प्रय-
च्छन्त्यभयं प्राचिनां प्राचदाः वदा । पञ्चम्यां स्नापय-
न्तोह नागान् क्षीरेण ये नराः । तेषां कुले प्रयच्छन्ति
वभयं प्राचदक्षिणाम्” ।

आनन्दानवमीव्रतं भविष्यपुं “आनन्दा नन्दिनी नन्दा
महानन्दा महीपते ! । तथाद्या नवमी पुण्या पञ्चमी

महीपते ! । आनन्दा सा महापुण्या सर्वपापहरा शुभा ।
कृतैकमङ्गं पञ्चम्यां पञ्चाक्षतं तथा न्यप ! । अथाचि-
तन्तु सप्तस्यासुपवासः परेऽहनि । य एवं पूजयेद्भक्त्या
नवम्यां विधिपञ्चम् । सोपवासोऽप्येष्टु देवीं धूपं दद्यात्
नचागुहम् । सासेचतुर्भिरादीयं द्वितीयं पारवं शृणु ! ।
आदीयम् आद्यम् “भोजयेद् विप्रकल्याण नवम्यां ब्रह्म-
चक्षियः । मासि मासि महाबाहो ! यथा शक्नोत य-
थाविधि । आषाढे त्रावसे मासि मासि भाद्रपदे तथा ।
तथाचान्ययुगे मासि पूज्या भगवती विभो ! । कृतैकमङ्गं
पञ्चम्यां पञ्चां नक्तं तथा न्यप ! । अथावितं तु सप्तस्या-
सुपवासः परेऽहनि । सोपवासो नवम्यां तु पूजयेद्विधि-
पञ्चिणाम् । सोऽप्येष्टु फलं प्राप्य विष्णुलोकं महीयते” ।
आयुधव्रतं विष्णुधर्मोत्तरोक्तम् । “इदमन्वत् प्रवक्ष्यामि
चतुर्मुर्त्तिव्रततन्त्रम् । यक्षचक्रगदापद्मचतुरास्त्रा प्रकी-
र्तितः । वायुदेवः श्वेतः शङ्खः चक्रं चतुर्भुजस्तथा ।
प्रद्युम्नश्च गदा पद्ममणिहस्तो जगद्गुरः । त्रावणादिषु
नासेषु वह्निःस्नातस्तु नक्तभुक् । तेषान्तु पूजनं कुर्यात्
प्रतिमासमनुकम्पात् । गन्धमात्यनमस्कारदीपधूपान्न-
शम्पदा । ततस्तु कार्त्तिकव्रतान्ते उमापदे तु तथा व्रते ।
ब्राह्मणान् भोजयेद्भक्त्या दद्याच्छक्त्या च दक्षिणाम् ।
कांक्षयात्तच्च सहतं सहवर्चं तथैव च । जप्त्वा व्रतं मास-
चतुष्टयञ्च प्राप्नोति लोकं त्रिदशेश्वरस्य । सातुपुमा-
वाद्या तन्नेव पश्चात् वसुधैरेशो भवतीह वीरः” ।

आरोग्यव्रतं विष्णुधर्मोत्तरोक्तम् । “प्रोत्पद्यामतीतायां प्रति-
पत्प्रभृति क्रमात् । यादवञ्च दिवाऽश्वीवासनिरुद्धं प्र-
पूजयेत् । पूर्वोक्तेन विधानेन यावदान्ययुजी भवेत्” ।
पूर्वोक्तेन स्थावाग्निप्रतोज्जेन “वारसेरर्चयेद् देवं जातो-
प्येदिने दिने” । वारसेः कनकेः “हतेन जुहुवाद् वह्निं
हतं दद्याद् द्विजातये । भोजनं गोरसप्राजं तथा विप्रांसु
भोजयेत् । त्रिरात्रोपोषितः सत्यगात्रवृत्तान्ततो नरः” ।
अपरं वराहपुं “अथापरं महाराज व्रतनारम्भवर्जि-
तम् । कथयामि परं पुण्यं सर्वपापप्रणाशनम् । तथैव
मासमासस्य सप्तम्यां सप्तयोषितः । पूजयेद्भक्त्या देवं
विष्णुपुं सनातनम् । आदित्य ! भास्कर ! रवे ! भानो !
सूर्य ! दिवाकर ! । प्रभाकरेति संपूज्यो देवः सर्वेश्वरो
विभः । पञ्चां चैव कृताकारः सप्तस्यासुपवासकृत् । अष्ट-
स्याञ्चैव मुञ्जीत एव एव विधिः क्रमः । न्यजेन वत्सरं